
EMAKUMEEN OSASUNERAKO NAZIOARTEKO EKINTZA EGUNA 2021 / DÍA INTERNACIONAL DE ACCIÓN PARA LA SALUD DE LAS MUJERES 2021

GENERO-DESBERDINTASUNAK OSASUN-ARRETAN. COVID-19 KASUA DESIGUALDADES DE GÉNERO EN LA ATENCIÓN SANITARIA. EL CASO DE LA COVID-19

MAIATZAK 27 / 27 de MAYO

HIZLARIA: MARÍA TERESA RUIZ CANTERO

HIZLARIEN AURKEZPENAK

- NOR NAIZ NI?

Melillan jaioa. Prebentzio Medikuntzako eta Osasun Publikoko katedraduna eta Alacanteko Unibertsitateko Genero Ikasketen Ikerketa Institutuko kidea. Medikuntza eta Kirurgiako lizentziaduna eta doktorea, eta Osasun Publikoko Masterra.

Nire ikerketa-ildo nagusia emakumeen osasuna da, genero-ikuspegitik. Ekoizpen zientifiko nagusia osasun-arretako genero-joeren inguruan egin dut: zer diren, nola gertatzen diren eta nola prebenitu ditzakegun. Bigarren ikerketa-lerro bat ere badaukat, epidemiologia politikoa genero-ikuspegitik aztertzen duena.

Egiten ari naizen lanari korrante teoriko feministak aplikatzen saiatzen naiz, osasun-arretako sistemek emakumeen osasun arloko eskubideak aitortu eta zaindu ditzaten, aldarrikapen zientifiko eta politiko gisa.

Europako eta Nazio Batuetako hainbat erakunderentzako nazioarteko misioetan parte hartu dut, eta bertan aplikatu (eta ikasi) dut, praktikan, genero-ikuspegia osasunaren eremuan txertatzen. Aitaren aldeko amonaren eraginean aurkitu dut nire interes sozialak ernamuina: hura bizi zen auzo musulmaneko emagin enpirikoa izan zen, eta nire gurasoek eta anai-arrebek hondartza ederretan gozaten zuten bitartean, nik lagundu egiten nion eguneroko bisitetan, emakumeen eta haurren osasun-arazoei aurre egiteko. Orduan, orain bezala, osasun-sistema formalak asetzen ez zituen beharrak zeuden. Denborak aurrera egin ahala, medikuntza ikasi nuen, eta, matematikarekiko nire zaletasunak eta Melillan ikasitako osasun-arazoen jatorriari buruzko ikuspegi sozialak argi bideratu zuten nire hautua: medikuntza prebentiboa eta soziala espezialitate-eremu gisa, gaur egun Prebentzio Medikuntza eta Osasun Publikoa deritzona, eta horren barruan kokatzen da epidemiologia. Gaur egun, "Sandwich belaunaldiko" kidea naiz.

- EGINDAKO EDO IDATZITAKO LANIK NABARMENAK

1. Las estadísticas sanitarias y la invisibilidad por sexo y de género durante la epidemia de COVID-19. Gac Sanit. 2021; 35: 95-98.
2. Medicina: guías para una docencia universitaria con perspectiva de género. Xarxa Vives d'Universitats, 2021
<https://www.vives.org/book/medicina-guia-para-una-docencia-universitaria-con-perspectiva-de-genero/>
3. Ruiz Cantero Mª Teresa (Coord.). Perspectiva de Género en Medicina. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve, Monografía 39; 2019. <https://www.esteve.org/libros/perspectiva-de-genero-en-medicina/>
4. Governance commitment to reduce maternal mortality. A political determinant beyond the wealth of the countries. Health Place 2019; 57: 313-320.
5. Grup de Treball Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya. Marc general per a la Incorporación de la perspectiva de género en la docencia universitaria. Barcelona: AQU, 2018.
https://www.aqu.cat/doc/doc_19381922_1.pdf
6. Towards parity democracy. Lancet Glob Health. 2016; 4: e584-5.
7. The myopia of governments contributes to maternal mortality: dying from socioeconomic and physical distances. J Epidemiol Community Health 2007; 61: 370-1.
8. A framework to analyse gender bias in epidemiological research. J Epidemiol Community Health 2007; 61 (Suppl 2): ii46-53.
9. Abortion in democratic Spain: the parliamentary political agenda 1979-2004. Reprod Health Matters 2007; 15: 85-96.
10. European Medicines Agency policies for clinical trials leave women unprotected. J Epidemiol Community Health 2006; 60: 911-3.
11. Effect of democracy on health: ecological study. British Medical Journal 2004; 329: 1421-3.
12. A two way view of gender bias in medicine. J Epidemiol Community Health. 1997; 51: 106-9.

- HITZALDIAREN LABURPEN TXIKIA

Genero-joerak identifikatzea da genero-ikuspegia osasun-arretan eta ikerketan txertatzeko estrategia erabilienetako bat. Epidemiologia klinikoari dimentsio garrantzitsua ematen dio, informazio berria ematen baitu, ikerketa biomedikoko genero-sentikortasun ezak gaixotasun jakin batzuen kontzeptu okerra zergatik eta nola sor dezakeen birpentsatzeko, batez ere emakumeengan, eta horrek ondoren asistentzia-prozesuan eragina izan dezake.

Praktika profesionaleko genero-joerak gertatzen dira gizonek eta emakumeek osasun-premia bera dutenean eta sexu batean ahalegin diagnostiko edo terapeutiko handiagoa egiten denean bestearen aldean, eta horrek eragin dezakeenean gizonen eta emakumeen arteko osasun-desberdintasunak areagotzea.

Ikerketan, hautaketa- eta sailkapen-joerak eta nahaste-faktoreak identifikatu dira, genero-ikuspegia kontuan ez hartzeagatik. Estrategia horri jarraituz, aurkezpen honen helburua da, hainbat gaixotasuni buruz dagoen ezagutzarekin (COVID-19a barne), ikerketan eta osasun-arretan ohikoenak diren genero-erronka eta -ekarpen batzuk irudikatzea, hala nola gaixotasunak testuingurutik ateratzea, batez ere emakumeen kasuan, arazoaren definizioa eta emakumeen osasunean ezagutza sortzea.

EMAKUMEEN OSASUNERAKO NAZIOARTEKO EKINTZA EGUNA 2021 / DÍA INTERNACIONAL DE ACCIÓN PARA LA SALUD DE LAS MUJERES 2021

GENERO-DESBERDINTASUNAK OSASUN-ARRETAN. COVID-19 KASUA

DESIGUALDADES DE GÉNERO EN LA ATENCIÓN SANITARIA. EL CASO DE LA COVID-19

MAIATZAK 27 / 27 de MAYO